

Αθήνα, 08 Μαρτίου 2016

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ: Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΟΥΝΚΕΡ, ΕΣΠΑ, ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ,
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ**

8 - 9 Μαρτίου 2016, ξενοδοχείο Divani Caravel

ΟΜΙΛΙΑ

ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΣΑΤΕ κ. Ζαχαρία Αθουσάκη

**Κύριοι Γενικοί Γραμματείς,
Κύριοι εκπρόσωποι φορέων,
Κύριοι συνάδελφοι,**

Κατά βάση στο σημερινό συνέδριο, εμείς οι εργολήπτες, ήρθαμε ν' ακούσουμε τους κυβερνητικούς και άλλους παράγοντες, με την ελπίδα ν' αναπτρωθεί το ευρισκόμενο σε εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο επαγγελματικό μας ηθικό αυτή την περίοδο.

Χαμηλό επειδή έργα δεν δημοπρατούνται, αλλά κι επειδή φαινόμενα καθυστερήσεων πληρωμών έχουν εμφανιστεί και πάλι, φέρνοντας στην επιφάνεια το αίσθημα της αγωνίας επιβίωσης.

Είμαστε πρακτικοί άνθρωποι, όπως γνωρίζετε, άνθρωποι των έργων και όχι των λόγων, κι όταν δεν υπάρχουν έργα, είναι επόμενο να ανησυχούμε - ή, κατά ορισμένους, να γκρινιάζουμε.

Ανησυχούμε για το τεράστιο παραγωγικό δυναμικό, το οποίο, αμέσως και εμμέσως, εμπλέκεται στις κατασκευές των έργων, ανακυκλώνει ταχύτατα και σε τεράστιο εύρος τις πιστώσεις, δημιουργεί πρόσθετο ΑΕΠ, αντιμετωπίζει άμεσα και αποτελεσματικά τα προβλήματα της ανεργίας και γενικότερα της κοινωνικής σταθερότητας.

Η απαξίωση αυτού του δυναμικού, αποδυναμώνει συνολικά την οικονομία της χώρας, οδηγεί σε περαιτέρω ύφεση και αυτό το ζήσαμε τα τελευταία «μνημονιακά» χρόνια με εξαιρετικά επώδυνο τρόπο όλοι.

Το 2008, άμεσα και έμμεσα στις κατασκευές, απασχολούνταν 589 χιλιάδες άτομα, δηλαδή το 13% του συνόλου των απασχολουμένων στη χώρα μας.

Το 2013, ο αριθμός τους περιορίστηκε στις 287 χιλιάδες άτομα και το 8,7% της συνολικής απασχόλησης!

Σήμερα στις κατασκευές η απασχόληση έχει μειωθεί περαιτέρω, περίπου στο 1/3 σε σχέση με το 2008.

Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με τα στοιχεία του IOBE, οι κατασκευές, λόγω της άμεσης ανακύκλωσης των πιστώσεων που διατίθενται σ' αυτόν τον τομέα, ως και πάνω από 95%, πετυχαίνει εντυπωσιακά αποτελέσματα στο σύνολο της οικονομίας. Για παράδειγμα, το 2013 - εν μέσω κρίσης - ο στενός πυρήνας των κατασκευών συνεισέφερε άμεσα πάνω από 3 δισεκατομμύρια ευρώ ως προστιθέμενη αξία στην ελληνική οικονομία, με πολλαπλασιαστικές επιδράσεις 19,6 δισεκατομμυρίων ευρώ στο ΑΕΠ, δηλαδή το 11%!

Απ' αυτά και μόνο γίνεται φανερό ότι τα έργα τα έχει ανάγκη στο σύνολό της η οικονομία, ιδίως αυτή την περίοδο κατά την οποία πρέπει να γίνει συστηματική προσπάθεια εξόδου από την κρίση. Αλλά, δυστυχώς, τα δημοπρατούμενα έργα μειώνονται συνεχώς από χρόνο σε χρόνο.

Και για να μιλάμε συγκεκριμένα:

Το δίμηνο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου του 2014 δημοπρατήθηκαν συνολικά 50 έργα με προϋπολογισμό άνω των 2 εκατομμυρίων ευρώ.

Το αντίστοιχο δίμηνο του 2015 δημοπρατήθηκαν μόλις 26 και εφέτος 22!

Αυτή η εξέλιξη έχει οδηγήσει σε αρκετές περιπτώσεις τον ανταγωνισμό μεταξύ των εργοληπτικών επιχειρήσεων σε αθέμιτα επίπεδα και πραγματικά αναρωτιέμαι πώς οι εκπώσεις τάξεως άνω των 60% θα φέρουν άρτια και ποιοτικά έργα.

Είναι φανερό πως η κατάσταση επιδεινώνεται, με όλες τις αρνητικές επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομίας.

Εκτός αυτού, ο κλάδος βιώνει και άλλα σοβαρά προβλήματα.

Είναι διάχυτη η αίσθηση, με βάση συγκεκριμένα δεδομένα, ότι αυτή την περίοδο ζούμε ξανά ημέρες του καλοκαιριού του 2015!

Ημέρες καθυστέρησης πληρωμών λογαριασμών, η οποία ειδικά την περίοδο αυτή, με τα capitals controls και γενικότερα την ασφυκτική για την επιχειρηματικότητα λειτουργία του τραπεζικού συστήματος, δεν είναι απλώς επώδυνη, αλλά εξοντωτική.

Οι κατασκευαστικές εταιρείες δεν έχουν την δυνατότητα να υλοποιούν τα έργα με δικά τους χρήματα (ή έστω με δανεικά από το τραπεζικό σύστημα), όπως σε κάποιες περιπτώσεις συνέβαινε κατά το παρελθόν.

Σήμερα όλοι οι προμηθευτές ζητούν να εξοφλούνται οι λογαριασμοί άμεσα με την παράδοση των υλικών, άρα και οι εργολήπτες θα πρέπει, επίσης, άμεσα να εξοφλούνται από τις αναθέτουσες αρχές, όχι μόνο για να συνεχίσουν τα έργα, αλλά και για να επιβιώσουν.

Σήμερα, υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός έργων του ΕΣΠΑ 2007-2013 τα οποία δεν έχουν εξοφληθεί, κι ένας άλλος για τον οποίο δεν ξέρουμε αν θα συνεχιστούν με το νέο ΕΣΠΑ ή θα απενταχθούν.

Βεβαίως, τις προηγούμενες ημέρες ακούσαμε τον αρμόδιο για το πρόγραμμα ΕΣΠΑ υφυπουργό, τον κ. Χαρίτση, να δηλώνει ότι έχουν διασφαλιστεί όλες οι αναγκαίες πιστώσεις, για την εξόφληση όλων των έργων του ΕΣΠΑ 2007-2013, τα οποία βρίσκονται στη φάση υλοποίησης. Δεν υπάρχει καμιά πρόθεση αμφισβήτησης των λεγόμενων του, κάθε άλλο, με δεδομένο, μάλιστα, ότι βιώσαμε πολύ πρόσφατα την εργώδη προσπάθεια και της πολιτικής ηγεσίας και των υπηρεσιών, για εξόφληση των λογαριασμών στα τέλη του 2015, δόθηκε και κερδήθηκε μια μάχη με το χρόνο, υπερκαλύπτοντας τους στόχους του ΕΣΠΑ.

Όπως, επίσης, δεν αμφισβητείται εκ μέρους μας ότι τα σοβαρά προβλήματα δημιουργήθηκαν από την «υπερδέσμευση» του ΕΣΠΑ 2007-2013 τα προηγούμενα χρόνια, τα οποία ξεκίνησαν και, φυσικά, έπρεπε να ολοκληρωθούν, ώστε να αποτραπεί ο κίνδυνος εγκατάλειψής τους, κυρίως επιστροφής χρημάτων στα ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία είχαν δαπανηθεί.

Εξάλλου, αντιλαμβανόμαστε ότι κι αυτή την περίοδο υφίστανται οι ίδιες δυσκολίες οι οποίες υπήρχαν το περσινό καλοκαίρι και οδήγησαν στις μεγάλες καθυστερήσεις πληρωμών. Και ευλόγως ανησυχούμε, αφού κάποια έργα απειλούνται με διακοπή λόγω αδυναμίας συνέχισης τους από τους εργολήπτες, ταυτόχρονα νέα έργα δεν δημοπρατούνται. Διαισθανόμαστε πως η κυβέρνηση προσπαθεί να διαχειριστεί εκ νέου μια δύσκολη οικονομική συγκυρία, αλλά - οφείλει και η κυβέρνηση να κατανοήσει - ότι υπό το αρνητικό κλίμα που διαμορφώνεται γενικότερα στην αγορά, οι ελπίδες ανάκαμψης εξανεμίζονται, καθώς δεν υπάρχουν οικονομικές αντοχές στους παραγωγούς.

Κυρίες και Κύριοι,

Έρχομαι τώρα σε ένα άλλο ζήτημα, το οποίο φαντάζομαι ότι απασχολεί την κυβέρνηση, εξίσου με εμάς.

Ο κ. Χαρίσης μιλάει για ένα Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για το 2016 συνολικού ύψους 6,75 δισεκατομμυρίων ευρώ, ικανού να καλύψει όλες τις χρηματοδοτικές ανάγκες και για τις εκκρεμότητες του παρελθόντος και για το ξεκίνημα του νέου ΕΣΠΑ 2014-2020. Προφανώς έχει κάνει τους υπολογισμούς του.

Έχουμε κάνει κι εμείς κάποιους υπολογισμούς, από τους οποίους προκύπτει βάσιμη ανησυχία για το μέλλον σε ότι αφορά τον κλάδο των κατασκευών.

Με δυο λόγια, το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για το τρέχον έτος έχει να καλύψει χρηματοδοτήσεις των μεγάλων έργων, χρηματοδοτήσεις των αποκαλούμενων έργων «γέφυρα», αλλά και τις νέες δράσεις του ΕΣΠΑ 2014-2020, για τέσσερις από τις οποίες πρόσφατα δημοσιεύθηκαν προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος, δεν αμφισβητεί κανείς ότι συνιστούν σημαντική ένεση χρηματοδότησης, η οποία θα ενισχύσει την ελληνική οικονομία, αλλά σαφώς δεν αναφέρονται σε κατασκευαστικά έργα.

Είναι φανερό σε όλους μας ότι, τουλάχιστον στα αμέσως επόμενα χρόνια, δεν θα υπάρξει πρόγραμμα κατασκευαστικών έργων, ιδίως μικρών και μεσαίων, για να καλύψουν το μέγα πλήθος των εργοληπτικών επιχειρήσεων ανά την Ελλάδα.

Κι αυτό είναι επόμενο να προκαλεί μεγάλη ανησυχία στον κλάδο, αλλά και με δεδομένα όσα ανέφερα στην αρχή της ομιλίας μου περί πολλαπλασιαστικών θετικών επιπτώσεων στο σύνολο της οικονομίας από την κατασκευή των έργων, ανησυχία σε πολλούς άλλους παραγωγικούς κλάδους και φυσικά στο πλήθος των απασχολουμένων στον τομέα.

Κατά την άποψή μας είναι ένα καίριο ζήτημα το οποίο πρέπει να τεθεί σε συζήτηση από την κυβέρνηση με όλους τους φορείς των κατασκευαστικών έργων, επειδή επηρεάζει άμεσα και τα φορολογικά έσοδα και τις ασφαλιστικές εισφορές.

Θα μου επιτρέψετε να υπενθυμίσω ότι οι κατασκευές συμβάλουν άμεσα και έμμεσα στο 22% των φόρων και εισφορών που εισπράττει το κράτος και καταγράφονται στο ΑΕΠ. Στα ετήσια δημόσια έσοδα του κράτους - προσέξτε, αυτό κατά την περίοδο της κρίσης - ο κλάδος συνεισφέρει 4,3 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων τα 904 εκατ. ευρώ ήταν έσοδα που εισπράττονται άμεσα από τις κατασκευαστικές επιχειρήσεις.

Συνοπτικά, για κάθε 1 ευρώ που δαπανάται στον τομέα των κατασκευών, προστίθενται 1,8 ευρώ στο ΑΕΠ, απ' το οποίο 0,4 ευρώ καταλήγουν άμεσα στα ταμεία του κράτους.

Αντίστοιχα, για κάθε 1 εκατ. ευρώ αξίας που παράγουν οι κατασκευές, δημιουργούνται 39 θέσεις εργασίας στην οικονομία, εκ των οποίων 13 αφορούν άμεσα τον κλάδο των κατασκευών.

Τα αναφέρω για να γίνει αντιληπτό ότι, ειδικά στη σημερινή δυσχερέστατη συγκυρία του ασφαλιστικού και των δημόσιων εσόδων, τα έργα, ιδίως τα μικρά και μεσαία, είναι δυνατόν να δώσουν άμεσες απαντήσεις, βάζοντας παράλληλα σε επανεκκίνηση συνολικά την οικονομία.

Κυρίες και Κύριοι,

Κλείνοντας αυτή την παρέμβασή μου, θέλω να επισημάνω ότι εναλλακτικά χρηματοδοτικά εργαλεία για τα δημόσια έργα δεν υπάρχουν.

Το «πακέτο Γιούνκερ» βασίζεται στη μόχλευση ενός κατά βάση μικρού ποσού και απευθύνεται σε άλλου είδους επενδύσεις, οπωσδήποτε σε τομείς που θα έχουν να διαθέσουν και δικά τους κεφάλαια για την έναρξη μιας δράσης.

Όσο για τις Συμπράξεις Δημόσιου - Ιδιωτικού Τομέα, επίσης προϋποθέτουν την ύπαρξη κεφαλαίων από τον ιδιώτη - εν προκειμένω από τον κατασκευαστή - κάτι το οποίο δεν υφίσταται και δεν διαφαίνεται να προκύψει τα επόμενα χρόνια με τραπεζική συνδρομή. Κι οπωσδήποτε δεν θα προκύψει για το μεγάλο πλήθος των μικρών και μεσαίων εργοληπτικών επιχειρήσεων, την αγωνία των οποίων προσπάθησα να σας μεταφέρω.

Τέλος, οι ελπίδες που ως κατασκευαστές είχαμε εναποθέσει στην ενεργοποίηση σχεδίων και πόρων για την συμμόρφωση με την ευρωπαϊκή οδηγία 2010/31/ΕΕ, που αφορά στην ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, αλλά και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης Ενεργειακής απόδοσης βάσει της ευρωπαϊκής οδηγίας 2012/27/ΕΕ, για την ενεργειακή αναβάθμιση του 3% των κτιρίων του δημοσίου τομέα σε ετήσια βάση από το 2014, μετατίθενται από χρόνο σε χρόνο αφού η πολιτεία καθυστερεί ακόμη στην υιοθέτηση της βασικής μελέτης που απαιτείται για την εναρμόνιση της χώρας με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις προαναφερόμενες οδηγίες και αφορά στον καθορισμό των βέλτιστων από πλευράς κόστους επιπέδων ελάχιστων απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης κτιρίων και δομικών στοιχείων, την οποία εκπονεί επιστημονική ομάδα του ΕΜΠ υπό την εποπτεία της αρμόδιας Δνσης του Υπουργείου Ενέργειας και Περιβάλλοντος, και η οποία χρηματοδοτείται από τους φορείς της αγοράς. Σημειώνω ότι τα ανάλογα προγράμματα στην

Γαλλία και Αυστρία βρίσκονται σε πλήρη εξέλιξη, ενώ στην Ελλάδα χάνονται αντίστοιχοι πόροι.

Συμπερασματικά:

Είναι κατά την άποψή μας η κατάλληλη στιγμή να συζητήσουμε, οι φορείς των κατασκευαστικών επιχειρήσεων, με την κυβέρνηση, αλλά και με τους άλλους παραγωγούς οι οποίοι εμμέσως εξαρτούν την επιβίωσή τους από τα δημόσια έργα, για το μέλλον του κλάδου, να χαράξουμε ένα ρεαλιστικό μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα, ώστε να ξέρουμε όλοι από που ξεκινάμε και έως που μπορούμε να απλώσουμε τα «πόδια» μας, μεγιστοποιώντας τα οφέλη για την οικονομία της χώρας.

Ο Σύνδεσμός μας έχει ήδη απευθυνθεί στο Υπουργείο Εξωτερικών για την απαιτούμενη εξωστρέφεια των εργοληπτικών επιχειρήσεων και έχει καταθέσει τις ακόλουθες αναγκαίες προαπαιτούμενες ενέργειες οι οποίες θα προσανατολίσουν και την εγχώρια επιχειρηματική δράση προς την εξωστρέφεια:

- φορολογικές, μέσω της υπογραφής συμφωνιών αποφυγής διπλής φορολόγησης,
- συναλλαγματικές, μέσω απλούστερων διαδικασιών εξαγωγής συναλλάγματος για την χρηματοδότηση των έργων, όπως π.χ. διευκόλυνση εξαγωγής συναλλάγματος για την πληρωμή μισθοδοσίας,
- διακρατικές, μέσω της επιδίωξης υπογραφής διακρατικών συμφωνιών με τρίτες χώρες που θα εξασφαλίζουν μελετητικό και κατασκευαστικό αντικείμενο, ή
- άλλου τύπου όπως: επιδοτήσεις αγοράς εξοπλισμού για εξωστρεφή δράση / επιδίωξη διεύρυνσης του δικτύου απευθείας αεροπορικών γραμμών / προσπάθεια αποτροπής, κατά το δυνατόν, της πώλησης ή του κλεισίματος των θυγατρικών των ελληνικών τραπεζών σε χώρες εξωτερικού κ.ο.κ.

Χωρίς πυξίδα από τις σκοτεινές εποχές των «μνημονίων» και της οικονομικής ύφεσης δεν βγαίνουμε.

Σας ευχαριστώ.